

Elementy statystyki

Dla określonego zbioru danych musimy umieć obliczyć: średnią, medianę, modę, rozstęp (range), rozstęp ćwiartkowy (interquartile range).

Średnia arytmetyczna

Dla danego zbioru danych liczbowych średnia arytmetyczna to suma wartości danych podzielona przez ich liczbę.

Średnia arytmetyczna

Dla danego zbioru danych liczbowych średnia arytmetyczna to suma wartości danych podzielona przez ich liczbę.

Przykład. Oblicz średnią arytmetyczną z liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7.

Średnia arytmetyczna

Dla danego zbioru danych liczbowych średnia arytmetyczna to suma wartości danych podzielona przez ich liczbę.

Przykład. Oblicz średnią arytmetyczną z liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7.

$$\mu = \frac{1 + 4 + 8 + 4 + 4 + 2 + 9 + 6 + 7}{9} = \frac{45}{9} = 5$$

Mediana

Dla danego zbioru danych liczbowych to wartość w uporządkowanym rosnąco szeregu, powyżej i poniżej której znajduje się jednakowa liczba danych.

Przykład. Oblicz medianę z liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7.

Mediana

Dla danego zbioru danych liczbowych to wartość w uporządkowanym rosnąco szeregu, powyżej i poniżej której znajduje się jednakowa liczba danych.

Przykład. Oblicz medianę z liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7.

Porządkujemy rosnąco: 1,2,4,4,4,6,7,8,9

Mediana

Dla danego zbioru danych liczbowych to wartość w uporządkowanym rosnąco szeregu, powyżej i poniżej której znajduje się jednakowa liczba danych.

Przykład. Oblicz medianę z liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7.

Porządkujemy rosnąco: 1,2,4,4,4,6,7,8,9

Mediana wynosi 4. Tyle samo liczb jest powyżej i poniżej.

Mediana

Jeśli liczba danych jest parzysta, to mediana jest średnią arytmetyczną środkowych wartości.

Przykład. Oblicz medianę z liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7,10.

Mediana

Jeśli liczba danych jest parzysta, to mediana jest średnią arytmetyczną środkowych wartości.

Przykład. Oblicz medianę z liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7,10.

Porządkujemy rosnąco: 1,2,4,4,4,6,7,8,9,10

Mediana

Jeśli liczba danych jest parzysta, to mediana jest średnią arytmetyczną środkowych wartości.

Przykład. Oblicz medianę z liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7,10.

Porządkujemy rosnąco: 1,2,4,4,4,6,7,8,9,10

Mediana = $\frac{4+6}{2} = 5$. Znow tylko samo wartości jest powyżej i poniżej.

Moda

Moda to najczęściej występująca wartość.

Przykład. Oblicz modę z liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7,10.

Moda to najczęściej występująca wartość.

Przykład. Oblicz modę z liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7,10.

Moda wynosi 4, gdyż 4 występuje najczęściej.

Rozstęp

Rozstęp to różnica między największą a najmniejszą wartością.
Przykład. Oblicz rozstęp liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7.

Rozstęp

Rozstęp to różnica między największą a najmniejszą wartością.

Przykład. Oblicz rozstęp liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7.

$$\text{Rozstęp} = 9 - 1 = 8.$$

Kwartyle

Mediana dzieli zbiór danych na dwie równe połowy. Dolny kwartył Q_1 to mediana pierwszej połowy danych. Górny kwartył Q_3 to mediana drugiej połowy danych. Q_1 dzieli dane w stosunku 1 : 3, Q_3 dzieli dane w stosunku 3 : 1.

Przykład. Oblicz Q_1 i Q_3 liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7.

Kwartyle

Mediana dzieli zbiór danych na dwie równe połowy. Dolny kwartył Q_1 to mediana pierwszej połowy danych. Górny kwartył Q_3 to mediana drugiej połowy danych. Q_1 dzieli dane w stosunku 1 : 3, Q_3 dzieli dane w stosunku 3 : 1.

Przykład. Oblicz Q_1 i Q_3 liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7.

Porządkujemy rosnąco: 1,2,4,4,4,6,7,8,9

Kwartyle

Mediana dzieli zbiór danych na dwie równe połowy. Dolny kwartył Q_1 to mediana pierwszej połowy danych. Górny kwartył Q_3 to mediana drugiej połowy danych. Q_1 dzieli dane w stosunku 1 : 3, Q_3 dzieli dane w stosunku 3 : 1.

Przykład. Oblicz Q_1 i Q_3 liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7.

Porządkujemy rosnąco: 1,2,4,4,4,6,7,8,9

Obliczamy medianę dla zbioru 1,2,4,4. $Q_1 = \frac{2+4}{2} = 3$.

Kwartyle

Mediana dzieli zbiór danych na dwie równe połowy. Dolny kwartył Q_1 to mediana pierwszej połowy danych. Górny kwartył Q_3 to mediana drugiej połowy danych. Q_1 dzieli dane w stosunku 1 : 3, Q_3 dzieli dane w stosunku 3 : 1.

Przykład. Oblicz Q_1 i Q_3 liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7.

Porządkujemy rosnąco: 1,2,4,4,4,6,7,8,9

Obliczamy medianę dla zbioru 1,2,4,4. $Q_1 = \frac{2+4}{2} = 3$.

Obliczamy medianę dla zbioru 6, 7, 8, 9. $Q_3 = \frac{7+8}{2} = 7.5$.

Kwartyle

Mediana dzieli zbiór danych na dwie równe połowy. Dolny kwartył Q_1 to mediana pierwszej połowy danych. Górny kwartył Q_3 to mediana drugiej połowy danych. Q_1 dzieli dane w stosunku 1 : 3, Q_3 dzieli dane w stosunku 3 : 1.

Przykład. Oblicz Q_1 i Q_3 liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7.

Porządkujemy rosnąco: 1,2,4,4,4,6,7,8,9

Obliczamy medianę dla zbioru 1,2,4,4. $Q_1 = \frac{2+4}{2} = 3$.

Obliczamy medianę dla zbioru 6, 7, 8, 9. $Q_3 = \frac{7+8}{2} = 7.5$.

Zauważmy, że poniżej 3 są dwie liczby, a powyżej 6 (czyli stosunek 1 : 3). Analogicznie, poniżej 7.5 jest 6 liczb, a powyżej 2 (stosunek 3 : 1).

Rozstęp ćwiartkowy

Rozstęp ćwiartkowy IQR to różnica między górnym a dolnym kwartylem.

$$IQR = Q_3 - Q_1.$$

Przykład. Oblicz IQR liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7,10.

Rozstęp ćwiartkowy

Rozstęp ćwiartkowy IQR to różnica między górnym a dolnym kwartyłem.

$$IQR = Q_3 - Q_1.$$

Przykład. Oblicz IQR liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7,10.

Najpierw obliczamy Q_1 i Q_3 .

Rozstęp ćwiartkowy

Rozstęp ćwiartkowy IQR to różnica między górnym a dolnym kwartylem.

$$IQR = Q_3 - Q_1.$$

Przykład. Oblicz IQR liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7,10.

Najpierw obliczamy Q_1 i Q_3 . Porządkujemy rosnąco i dzielimy medianą na pół.

Rozstęp ćwiartkowy

Rozstęp ćwiartkowy IQR to różnica między górnym a dolnym kwartylem.

$$IQR = Q_3 - Q_1.$$

Przykład. Oblicz IQR liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7,10.

Najpierw obliczamy Q_1 i Q_3 . Porządkujemy rosnąco i dzielimy medianą na pół.

Q_1 to mediana ze zbioru 1,2,4,4,4. Czyli $Q_1 = 4$.

Rozstęp ćwiartkowy

Rozstęp ćwiartkowy IQR to różnica między górnym a dolnym kwartylem.

$$IQR = Q_3 - Q_1.$$

Przykład. Oblicz IQR liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7,10.

Najpierw obliczamy Q_1 i Q_3 . Porządkujemy rosnąco i dzielimy medianą na pół.

Q_1 to mediana ze zbioru 1,2,4,4,4. Czyli $Q_1 = 4$.

Q_3 to mediana ze zbioru 6,7,8,9,10. Czyli $Q_3 = 8$.

Rozstęp ćwiartkowy

Rozstęp ćwiartkowy IQR to różnica między górnym a dolnym kwartylem.

$$IQR = Q_3 - Q_1.$$

Przykład. Oblicz IQR liczb: 1,4,8,4,4,2,9,6,7,10.

Najpierw obliczamy Q_1 i Q_3 . Porządkujemy rosnąco i dzielimy medianą na pół.

Q_1 to mediana ze zbioru 1,2,4,4,4. Czyli $Q_1 = 4$.

Q_3 to mediana ze zbioru 6,7,8,9,10. Czyli $Q_3 = 8$.

$$IQR = Q_3 - Q_1 = 8 - 4 = 4$$

Przykład

Oblicz wszystkie wymienione parametry statystyczne dla zbioru:

2, 5, 6, 2, 3, 5, 2, 1, 2, 7, 2, 5

Przykład

Oblicz wszystkie wymienione parametry statystyczne dla zbioru:

2, 5, 6, 2, 3, 5, 2, 1, 2, 7, 2, 5

Średnia arytmetyczna.

Przykład

Oblicz wszystkie wymienione parametry statystyczne dla zbioru:

2, 5, 6, 2, 3, 5, 2, 1, 2, 7, 2, 5

Średnia arytmetyczna. $\mu = \frac{2+5+6+2+3+5+2+1+2+7+2+5}{12} = \frac{42}{12} = 3.5$

Przykład

Oblicz wszystkie wymienione parametry statystyczne dla zbioru:

2, 5, 6, 2, 3, 5, 2, 1, 2, 7, 2, 5

Średnia arytmetyczna. $\mu = \frac{2+5+6+2+3+5+2+1+2+7+2+5}{12} = \frac{42}{12} = 3.5$

Moda

Przykład

Oblicz wszystkie wymienione parametry statystyczne dla zbioru:

2, 5, 6, 2, 3, 5, 2, 1, 2, 7, 2, 5

Średnia arytmetyczna. $\mu = \frac{2+5+6+2+3+5+2+1+2+7+2+5}{12} = \frac{42}{12} = 3.5$

Moda = 2.

Przykład

Oblicz wszystkie wymienione parametry statystyczne dla zbioru:

2, 5, 6, 2, 3, 5, 2, 1, 2, 7, 2, 5

Średnia arytmetyczna. $\mu = \frac{2+5+6+2+3+5+2+1+2+7+2+5}{12} = \frac{42}{12} = 3.5$

Moda = 2.

Mediana.

Przykład

Oblicz wszystkie wymienione parametry statystyczne dla zbioru:

2, 5, 6, 2, 3, 5, 2, 1, 2, 7, 2, 5

Średnia arytmetyczna. $\mu = \frac{2+5+6+2+3+5+2+1+2+7+2+5}{12} = \frac{42}{12} = 3.5$

Moda = 2.

Mediana. Porządkujemy rosnąco: 1, 2, 2, 2, 2, 2, 3, 5, 5, 5, 6, 7

Przykład

Oblicz wszystkie wymienione parametry statystyczne dla zbioru:

2, 5, 6, 2, 3, 5, 2, 1, 2, 7, 2, 5

Średnia arytmetyczna. $\mu = \frac{2+5+6+2+3+5+2+1+2+7+2+5}{12} = \frac{42}{12} = 3.5$

Moda = 2.

Mediana. Porządkujemy rosnąco: 1, 2, 2, 2, 2, 2, 3, 5, 5, 5, 6, 7

Mediana = $\frac{2+3}{2} = 2.5$

Przykład

Oblicz wszystkie wymienione parametry statystyczne dla zbioru:

2, 5, 6, 2, 3, 5, 2, 1, 2, 7, 2, 5

Przykład

Oblicz wszystkie wymienione parametry statystyczne dla zbioru:

2, 5, 6, 2, 3, 5, 2, 1, 2, 7, 2, 5

Rozstęp

Przykład

Oblicz wszystkie wymienione parametry statystyczne dla zbioru:

2, 5, 6, 2, 3, 5, 2, 1, 2, 7, 2, 5

$$\text{Rozstęp} = 7 - 1 = 6$$

Przykład

Oblicz wszystkie wymienione parametry statystyczne dla zbioru:

2, 5, 6, 2, 3, 5, 2, 1, 2, 7, 2, 5

$$\text{Rozstęp} = 7 - 1 = 6$$

Kwartyle

Przykład

Oblicz wszystkie wymienione parametry statystyczne dla zbioru:

2, 5, 6, 2, 3, 5, 2, 1, 2, 7, 2, 5

$$\text{Rozstęp} = 7 - 1 = 6$$

Kwartyle

Kwartyl dolny to mediana ze zbioru 1, 2, 2, 2, 2, 2, czyli $Q_1 = \frac{2+2}{2} = 2$.

Kwartyl górny to mediana ze zbioru 3, 5, 5, 5, 6, 7, czyli $Q_3 = \frac{5+5}{2} = 5$.

Przykład

Oblicz wszystkie wymienione parametry statystyczne dla zbioru:

2, 5, 6, 2, 3, 5, 2, 1, 2, 7, 2, 5

$$\text{Rozstęp} = 7 - 1 = 6$$

Kwartyle

Kwartyl dolny to mediana ze zbioru 1, 2, 2, 2, 2, 2, czyli $Q_1 = \frac{2+2}{2} = 2$.

Kwartyl górny to mediana ze zbioru 3, 5, 5, 5, 6, 7, czyli $Q_3 = \frac{5+5}{2} = 5$.

Rozstęp ćwiartkowy

Przykład

Oblicz wszystkie wymienione parametry statystyczne dla zbioru:

2, 5, 6, 2, 3, 5, 2, 1, 2, 7, 2, 5

$$\text{Rozstęp} = 7 - 1 = 6$$

Kwartyle

Kwartyl dolny to mediana ze zbioru 1, 2, 2, 2, 2, 2, czyli $Q_1 = \frac{2+2}{2} = 2$.

Kwartyl górny to mediana ze zbioru 3, 5, 5, 5, 6, 7, czyli $Q_3 = \frac{5+5}{2} = 5$.

$$\text{Rozstęp ćwiartkowy } IQR = Q_3 - Q_1 = 5 - 2 = 3.$$

Na wejściówkę trzeba umieć rozwiązać obliczyć powyższe parametry dla danego zbioru wartości.

W razie jakichkolwiek pytań, proszę pisać na T.J.Lechowski@gmail.com.